

СТАНОВИЩЕ

от

проф. дфн Светлана Янакиева

(Институт за балканистика с Център по тракология при БАН),

член на научно жури за защита на дисертационния труд

на

Калин Цветанов Стоев

РОМАНИЗАЦИЯ НА ГОРНА И ДОЛНА МИЗИЯ ПО ДАННИ

НА АНТРОПОНИМИЯТА (I-III в.)

за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Дисертацията на Калин Стоев представлява цялостно проучване на римските имена от провинциите Горна и Долна Мизия с оглед на установяване на характеристики на римското провинциално общество в тези земи. Целта на работата е изследване и изясняване на произхода на населението, което е познато от надписите от двете провинции с римската си номенклатура, и достигане до определени изводи за състава и генезиса на романизирания социум.

Значението на надписите за изграждането на историческата картина на Античността в нашите земи е огромно, тъй като те са единственият ни „домашен“ писмен извор. Съдържащите се в тях лични имена имат висока стойност за определяне на социалната принадлежност на носителите им и поради това темата е много актуална и необходима. Дисертацията е изградена въз основа на огромен антропономичен материал за 3350 лица, познати от епиграфските паметници от Горна и Долна Мизия. Материалът е събран в два каталога – по nomen и по cognomen – които освен че са основата на дисертацията сами по себе си представляват ценност за изследователи на различни аспекти на Античността, тъй като по същество са една база данни за носителите на римски имена в двете провинции.

Работата може да се разглежда като вид прозопографско изследване, при което са приложени специфичните за него методи като каталогизиране, класификация и статистика на имена и техните носители, проследяване на разпространението и представителността на имената за различни слоеве на обществото, механизмите на наследяване на римското име, както и на данни за социалния статус на лицата, социалната им активност, произхода им от

определени географски области, а където е било възможно – и на етническия им произход. Данните от епиграфските паметници са допълвани със сведения от писмени и други източници, така че е налице интердисциплинарен подход към изследването. Докторантът е показал много добро познаване на огромната литература по проблемите на дисертацията (видно и от списъка на цитираните публикации от над 400 заглавия), способност за критичен анализ и формулиране на нови и различни от досегашните становища.

Въз основа на събрания антропономичен материал са анализирани различните класове имена – *nomen*, *praenomen* и *cognomen*, като акцентът основателно е поставен върху изследването на родовите имена. От надписите са извлечени данни и е проследена информация за произхода и кариерите на лицата – носители на латинска антропонимия, а оттам – за миграционните процеси в двете провинции и процесите на интеграция на провинциалното население в социално-политическия живот на империята (тук е засегната и появата на епихорични имена). Основен и оригинален принос на изследването е проследяването във II и III глави на съдържащите се в надписите гентилни имена и техните носители (*Aelii*, *Aurelii*, *Ulpии*, *Coccei*, *Claudii*, *Flavii*, *Iulii*, *Valerii*, *Cornelii* и т.н., както и множество по-редки имена), както и на моделите на именуване, при което се правят съпоставки от една страна между двете провинции, а от друга – между процесите и тенденциите в цивилна (висша и нисша прослойки) и във военна среда (легиони и помощни войски). Аргументиран е изводът за две добре обособени групи лица – с т.нар. „стар“ и „нов“ романизъм, при което опозицията между двете е по- силна в Горна Мизия. От голям интерес е проследяването на връзките на местните елити с обществения и икономическия живот в други дунавски провинции и Северна Италия, както и на навлизането на лица с тракийски произход сред цивилните и военните елити (магистрати и други длъжности, преторианци, длъжности към щаба на легата и др.).

Интересни хипотези и нови решения са изложени и по проблеми с по-общ характер като този за бесите в Северна Dobруджа, за престоя на I Италийски легион в Скупи през 66/67–68 г. и замяната му от III Галски легион и др.

Калин Стоев има пет публикации по темата на дисертацията – четири научни и една научно-популярна, като научните са в престижни сборници и

списания (една от тях в чужбина). Съгласна съм с автосправката за приносите в дисертацията, въпреки че тя би могла да бъде представена по-обобщено.

Направеното изследване представлява интерес за широк кръг специалисти по проблемите на Античността, поради което бих препоръчала дисертационният труд да бъде издаден като монография, като бъде добре редактиран и се помисли за прецизиране на заглавието.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Представената за защита дисертация съдържа редица приносни моменти: Извършена е огромна работа по събирането и обработването на личните имена от епиграфските паметници от Горна и Долна Мизия. Въз основа на съдържанието се в тях ономастичен материал са направени ценни изводи за характера на романизма в Горна и Долна Мизия през I-III век. Като цяло труда представлява задълбочено и резултатно научно проучване по темата, поради което с удоволствие препоръчвам научното жури да присъди на Калин Цветанов Стоев образователната и научна степен "доктор".

София

12. 03. 2012 г.

(проф. дфн Светлана Янакиева)